

FRKs fullmäktiges rapport om mandatperioden 2020–202 till ordinarie stämman

Inledning

Bästa ordinarie stämma,

Under den gångna verksamhetsperioden diskuterade fullmäktige i synnerhet tryggheten av organisationens lokala verksamhetsberedskap i en verksamhetsmiljö som förändras snabbt. Som centrala förändringsfaktorer identifierades förutom klimatförändringen och den åldrande befolkningen även nya krav i fråga om frivilligverksamheten. Dessa utgör utmaningar för nyckelfrivilligas ork och ökar förväntningarna på de digitala stödredskapen för frivilliga. Även de nya välfärdsområdena och balanseringen av organisationens ekonomi är bestående teman.

I diskussionerna lyfte man fram behovet av att öka öppenheten i organisationen för att göra det lättare för nya frivilliga att delta i verksamheten. Öppenhet för att öka samarbetet mellan avdelningarna bidrar till att underlätta utnyttjandet av gemensamma resurser på bästa möjliga sätt för att trygga den lokala beredskapen och för att svara på de hjälpbehövandes behov. En öppenhet som upprätthåller och förnyar organisationens frivilligverksamhet är en del av vår verksamhetskultur som var och en av oss kan främja i sin vardag.

I fullmäktige följde vi regelbundet med coronapandemin och konflikten i Ukraina i synnerhet med tanke på Röda Korsets biståndsoperationer. När pandemin samtidigt skakade om organisationens mötespraxis lyckades vi vända de inledande utmaningarna till ett utvecklingssprång: vi utvidgade förhandsdistributionen av mötesmaterial och till fullmäktiges mötesagenda fogades organisationens ordförandes regelbundna rapporter om strategiska frågor som styrelsen behandlat. Dessa utvecklingsåtgärder stödjer inte bara fullmäktiges tillsynsuppgift och verkställandet av styrelsens redovisningsskyldighet, de fördjupar också den diskussion om organisationens strategiska riktlinjer som förs mellan fullmäktige och styrelsen. Vår rekommendation för kommande fullmäktige är att dessa förfaranden ska fortsätta och att samarbetet mellan organen vidareutvecklas. Med ett halvt års intervaller samlar fullmäktige den geografiskt största representationen av förtroendepersoner och den fungerande ledningen samt de viktigaste intressentgrupperna. Denna sammankomsts betydelse framhävs när organisationen navigerar genom oförutsedda händelser.

I en ny situation måste man tänka och agera på ett nytt sätt. För att möjliggöra detta måste vi först "befria oss själva från det förflutna". Detta konstaterade Förenta staternas president Abraham Lincoln efter förbundsstatens stormiga år. Jag kom att tänka på dessa ord när jag begrundade kärnan i fullmäktiges diskussioner. Har dessa oförutsedda förändringar i verksamhetsmiljön och förändringens fart och omfattning redan överskridit gränserna för flexibiliteten i organisationens nuvarande verksamhet? Hur och på vad ska vi reagera – eller måste vi göra det alls?

Även om målen och principerna för Röda Korsets verksamhet inte förändras så måste verksamheten följa med sin tid. Vår organisations strukturer och verksamhetssätt är ett lapptäcke av förfaranden som uppstått under decenniernas lopp. Bakom dem finns historiska orsaker, mänskliga orsaker, orsaker som fortfarande upplevs som bra och orsaker vars ursprung ingen kommer ihåg. Därför är det skäl att regelbundet fråga till vilka delar vi utan orsak är alltför fästa vid det förflutna. Dessa tankar kan vi ägna oss åt även mellan ordinarie stämmor – förändring handlar alltid om verksamhetskulturen, men endast sällan om ett behov av att ändra stadgarna.

Otto Kari
Ordförande för fullmäktige

Centrala teman som fullmäktige behandlat

1. Lokal verksamhets beredskap och avdelningarnas livskraft

Fullmäktige behandlade organisationens lokala verksamhetsberedskap flera gånger underperioden.

Under hösten 2020 behandlades temat med tanke på förändringarna i frivilligverksamhetens miljö och nya verksamhetssätt. I fullmäktiges diskussion betonades deltagande med låg tröskel, samarbete med lokala skolor, satsningar på sociala medier och utveckling av användningen av dem i avdelningarna, tillhandahållande av kortvarig verksamhet och snabba utbildningar, tillhandahållande av regional verksamhet (i stället för avdelningsbaserad verksamhet) samt möjligheter för unga vuxna, barnfamiljer och personer med utländsk bakgrund att delta. Fullmäktige identifierade också trycket som den allt snabbare reaktionstiden medför för de ansvarsfrivilliga.

Våren 2021 lyftes i fullmäktige fram de olika regionala verksamhetssätten inom Frivilliga räddningstjänsten och behovet av att förenhetliga dem. Man ansåg att en ökning av utbildningen är en central lösning till detta.

Hösten 2021 förde fullmäktige en diskussion om hur Röda Korsets hjälpberedskap i framtiden ska tryggas på små orter när befolkningen blir äldre, om utmaningarna i samarbetet mellan avdelningarna samt om vilka frågor avdelningarna inom den närmaste framtiden ska beakta i fråga om beredskap. I diskussionen lyftes särskilt utvecklingen av samarbetet mellan avdelningarna fram under coronapandemin, vilket många hade goda erfarenheter av. Även kommunsamarbetet upplevdes ha förbättrats som en följd av coronaoperationen. Fullmäktige diskuterade om organisationens mätare eller till exempel modellen för organisationsstöd i tillräcklig grad uppmuntrar till samarbete över avdelnings- eller regiongränserna. Fullmäktige ansåg att stora avdelningar i vissa regioner kunde ta mer ansvar för att stödja mindre avdelningar.

Våren 2022 behandlade fullmäktige operationen i samband med konflikten i Ukraina internationellt och i Finland. När det gäller beredskapen i **Finland** betonade fullmäktige i synnerhet hur Röda Korset skulle agera i en liknande situation i Finland.

Fullmäktige lyfte vid flera tillfällen fram organisationens roll i arbetet inom de nya välfärdsområdena samt avdelningarnas roll som kommunernas samarbetspartner.

2. Digitala tjänster för frivilliga

Digitala tjänster behandlades som ett eget tema i synnerhet under våren 2021, då fullmäktige hörde om verksamheten i styrgruppen för frivilligas digitala tjänster och hur utvecklingen av Oma framskrider.

Under hela mandatperioden fäste fullmäktige vikt vid eller gjorde framställningar om just verksamheten eller utvecklingen i fråga om Oma vid nästan varje möte. Fullmäktige har ansett att det är viktigt att man vid utvecklingen av systemet beaktar de frivilligas synpunkter och behov samt bland annat tvåspråkighet.

3. Röda Korsets verksamhet för att svara på klimatförändringen

Redan i början av sin mandatperiod hösten 2020 behandlade fullmäktige Röda Korsets internationella klimatmål samt Finlands Röda Kors egna mål och verksamhet för att förebygga klimatförändringens konsekvenser, svara på konsekvenserna av den och utveckla sin egen praxis.

I fullmäktiges diskussioner framkom behovet av att aktivt engagera hela organisationen och olika intressentgrupper i beredningen av den riktlinje för klimathållbarhet som organisationens styrelse berett. Fullmäktige betonade i synnerhet att avdelningarnas vardagsperspektiv ska beaktas vid planeringen av åtgärderna samt verksamheten, hörandet och stödet på gräsrotsnivå. Under diskussionerna funderade man över hur man kunde skapa en ny typ av verksamhet som anknyter till klimatfrågor samt möjligheten att få fler unga som är intresserade av klimatfrågor med i verksamheten.

4. Första hjälpen-verksamhet

Vid fullmäktiges möten fästes regelbundet vikt vid organisationens första hjälpen-utbildning samt aktuella frågor i fråga om första hjälpen-jouren. Fullmäktige har fått översikter över bland annat utvecklingen av systemet för första hjälpen-jouren som helhet samt rollen för Punainen Risti Ensiapu Oy som anordnare av första hjälpen-utbildningar, företagets samarbete med avdelningarna samt dess utvecklingsverksamhet.

5. Balansering av ekonomin och centraliserade stödtjänster

Fullmäktige hörde vid varje möte i samband med generalsekreterarens översikt en uppdatering av organisationens ekonomi samt åtgärder för att balansera ekonomin. I samband med ekonomiöversikterna har fullmäktige fäst vikt bland annat vid kostnadsprocenten för organisationens katastroffond samt att avdelningarnas bokslut inte är tillgängliga på ett heltäckande sätt. Dessutom har fullmäktige lyft fram behovet av gemensamma stödtjänster till rimligt pris också för avdelningarna.

6. Övriga ärenden

Förutom återkommande teman har fullmäktige behandlat enskilda frågor, såsom riskhantering och organisationens belöningssystem för frivilliga.

På hösten 2021 gjorde fullmäktige en självutvärdering av sin verksamhet.

Hösten 2022 godkände fullmäktige för organisationen en ny riktlinje för de förtroendevaldas politiska och därmed jämförbara verksamhet och behandlade utkastet till riktlinje för organisationens frivilligverksamhet.

Under den ordinarie stämman behandlade fullmäktige regelbundet bland annat utkastet till organisationens verksamhetsstrategi och ändringar i stadgarna.

Rekommendationer

1. Organisationens öppenhet och attraktionskraft

Fullmäktige har under sin mandatperiod fäst uppmärksamhet vid inkludering av nya aktörer. Verksamheten ska vara öppen och lockande för frivilliga med olika bakgrunder, och för att lyckas med detta förutsätts att man på organisationsnivå förhåller sig öppet till olika synvinklar, nya idéer och verksamhetssätt som avviker från det man är van vid. Fullmäktige rekommenderar dessutom att nästa fullmäktige följer upp organisationens öppenhet och inkludering ur nya aktörers synvinkel och vid behov lägger fram utvecklingsförslag för organisationens styrelse för att främja öppenheten. Fullmäktige rekommenderar att man för nästa fullmäktige i början av perioden ordnar med en introduktion i verksamhetsstrategin, stadgarna och organisationens beslutsfattande samt att fullmäktige gör en självutvärdering som stöd för utvecklingen av verksamhetssätten.

2. Utvecklingen av samarbetet mellan fullmäktige och styrelsen

Fullmäktigeperioden präglades i början av coronapandemin som för sin del begränsade ordnandet av fullmäktiges och styrelsens gemensamma diskussionstillfällen. Fullmäktige har dock som ny praxis vid sina möten tagit att höra regelbundna rapporter från styrelsens ordförande samt efter varje styrelsemöte fått ett separat meddelande om de ärenden som behandlats vid mötet.

Fullmäktige rekommenderar att nästa fullmäktige och styrelse utvecklar sitt samarbete mot en allt mer diskussionsbaserad och inkluderande modell, samt förbättrar informationsutbytet sinsemellan.

3. Fullmäktiges roll i att förutse strategiska val och förnya organisationen

I styrelsens proposition till ordinarie stämman för ny verksamhetsstrategi för 2024–2026 föreslås att man under perioden för den ordinarie stämman inleder en diskussion om "med en hurdan styrelse- och personalstruktur vi bäst svarar på de förändrade hjälpbehoven".

Förnyelsen av organisationen och förändringarna i verksamhetsmiljön förutsätter förändringar och prioriteringar av organisationen, och i valet av dem ska man kunna förutse förändringar både inom organisationen och i samhället i större utsträckning.

Fullmäktige betonar att också fullmäktigeledamöterna bör ha en central roll i dessa diskussioner och i att utveckla idéerna under processens gång, och anser det viktigt att fullmäktige hörs när strategiska val görs.

Fullmäktiges sammansättning och sammanträde

Under perioden för ordinarie stämman har Otto Kari verkat som ordförande i fullmäktige och Päivi Kuntze som vice ordförande. Medlemmar i fullmäktige (personliga suppleanter inom parentes) har varit: Anders Blomberg (Kukka Nuora), Anne Losoi (f.d. Bäck) (Riina Myyryläinen), Taina Hämmäläinen (Johanna Peltokoski), Harri Ihalainen (Jaakko Honkanen), Eija Karine (Hanna Vehviläinen), Leila Kinnari, (Tuula Bouffor), Katariina Kojo (Ella Tanskanen), Hannu Kuokkanen (Ville Lahti), Emmi Lehtikoinen (Tiia Viljakainen), Kaisa Leiwo (Annukka Kinnari), Max Lindholm (Emma Salusjärvi), Gun Lindman (Dan Sundqvist), Riitta Nahkiaisojä (Tarja Tenhunen), Pekka Piri (Karoliina Pilli-Sihvola), Olli Pulkkinen (Mia Salomäki), Petri Raatikainen (Sinituuli Dufva), Petri Raita (Eliisa Saarela), Barbro Sjöberg (Ossi Pursiainen), Lasse Särkimäki (till och med 2022) (Taru Leskinen), Juha Turkulainen (Marko Järvenojä) och Satu Wallenius (Mia Jalonen-Tuovila).

Utöver dem har undervisnings- och kulturministeriet, arbets- och näringsministeriet, utrikesministeriet, inrikesministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet utsett sina respektive representanter till fullmäktige.

Fullmäktiges ordförande har också regelbundet bjudit in organisationens verkställande ledning och distriktsförvaltare till mötena. Dessutom har organisationens styrelse deltagit i mötena.

Fullmäktige har sammanträtt sex gånger. Vid sina vårmöten har fullmäktige antagit årsberättelsen jämte bokslutet, beviljat ansvarsfrihet samt beslutat om medlemsavgiftens storlek och fördelning. Vid sina höstmöten har fullmäktige diskuterat aktuella teman. Vid alla möten har generalsekreterarens aktuella översikt, inklusive internationell verksamhet, samt styrelseordförandes anförande hörts.

Under 2020–2021 sammanträdde fullmäktige i huvudsak på distans på grund av coronapandemin.